

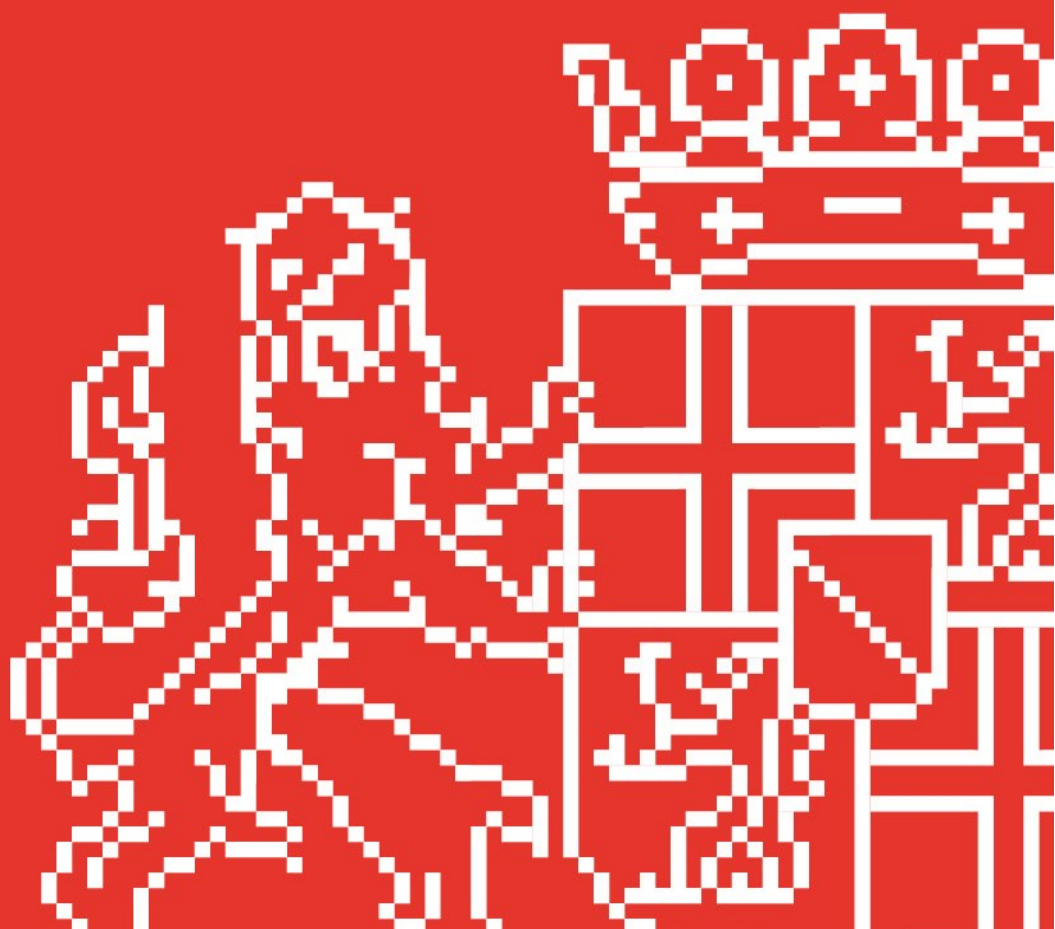
AFRONDING INRICHTING PARK VliegBasis SOESTERBERG

IGP – REALISATIEPLAN

Publicatiedatum 8 november 2016

Status Concept

Referentienummer 819F86AD

IGP – Realisatieplan ‘Afronding inrichting Park Vliegbasis Soesterberg’

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben op 2 juli 2012 het Integraal gebiedsontwikkelingsprogramma 2012 - 2019 (hierna IGP) vastgesteld. Het centrale doel van dit programma is een gebundelde inzet en de realisatie van geselecteerde gebiedsontwikkelingsprojecten waarin meerdere grote provinciale beleidsdoelen (zoals woningbouw, kantoren, recreatie, natuur etc.) bij elkaar komen. Voor het daadwerkelijk beschikbaar stellen van IGP-middelen is afgesproken dat er een realisatieplan ter besluitvorming moet worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

Voorliggend Realisatieplan licht de gebiedsontwikkeling toe binnen Park Vliegbasis Soesterberg (PVS) en geeft de onderbouwing van de aanvraag voor inzet van het IGP-investeringsbudget t.b.v. van de optimalisatie van de inrichting van het park.

2. Park Vliegbasis Soesterberg (PVS)

Omdat de oorspronkelijke militaire functie in 2008 is komen te vervallen, zijn de Provincie Utrecht, de gemeente Soest en de gemeente Zeist samen met Het Utrechts Landschap (HUL) een gebiedsontwikkeling gestart met als doel de voormalige Vliegbasis Soesterberg te transformeren tot een natuur-, recreatie- en woongebied waar het historische erfgoed nog goed zichtbaar is en beleefd kan worden. Voor de realisatie van dit doel heeft de Provincie het terrein van de voormalige vliegbasis in 2009 aangekocht. Met het in 2009 vastgestelde Ruimtelijk Plan Vliegbasis is gestart met de ontwikkeling van dit gebied. Vervolgens is een Inrichtings- en Beheerplan (2011) opgesteld en zijn in 2012 beide bestemmingsplannen vastgesteld (voor het Zeister- en Soesterdeel van de vliegbasis). Verdere afspraken zijn vastgelegd in een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Vliegbasis Soesterberg tussen de provincie Utrecht, gemeente Zeist en gemeente Soest, juni 2015.

De Vliegbasis Soesterberg is een gebied met (boven-)regionale betekenis. Hier is de geschiedenis van verschillende tijdlagen via het unieke (militaire)erfgoed goed zichtbaar voor de bezoeker: bakermat van de Nederlandse luchtvaart, de geschiedenis van WO-II en de periode van de koude oorlog. Vanwege de unieke ligging midden op de Utrechtse Heuvelrug is het een belangrijke schakel in enkele ecologische corridors en vormt het een parel in het toekomstige Nationaal Park. Door de ligging tussen Utrecht en Amersfoort, dicht bij de snelwegen en langs de toekomstige snelfietsverbinding is het gebied ook recreatief-economisch van belang.

Park Vliegbasis Soesterberg (PVS) is in de afgelopen periode een icoon van de provincie Utrecht geworden. De combinatie van PVS en het Nationaal Militair Museum (NMM) maakt dit gebied tot een unieke plek waar natuur en militair erfgoed samen komen. Met de openstelling van PVS in december 2014, is de eerste fase van inrichting succesvol afgerond. Ook het museum is een trekpleister gebleken met bezoekersaantallen die de verwachtingen ruim overtreffen. Het Utrechts Landschap (HUL) voert het beheer, onderhoud en toezicht van het gebied.

Het programma Vliegbasis Soesterberg bestaat uit twee deelprojecten, het Park en de woonwijk. Deze aanvraag voor IGP-middelen gaat om het Parkdeel en betreft een bijdrage aan de afronding van de inrichting van routestructuren en algemene voorzieningen in het park t.b.v. natuur, erfgoed, toerisme en recreatie.

3. Inzet IGP-middelen voor uitvoering van het afrondende plan

In de eerste fase van inrichting, in de periode 2012-2014, is in het park een basisstelsel van wandel- en fietspaden aangelegd. Een aantal geplande extra paden en voorzieningen zijn in die tijd geschrapt vanwege ontbrekende middelen. Het was de bedoeling dat het stelsel van padenstructuren dat na de bezuinigingen overbleef, op zichzelf voldoende zou zijn om de bezoekers op een goede manier door het park te geleiden.

Na het eerste jaar van openstelling bleek in de praktijk dat de voorzieningen voor bezoekers nog ruim onvoldoende waren. Het Utrechts Landschap (HUL), als beheerder van het gebied, constateert dit ook en geeft aan dat de natuur er onder te lijden heeft. Routes zijn slecht aangegeven waardoor mensen op plekken komen waar ze vanwege de rust voor flora en fauna niet mogen komen. Er zijn te veel slagbomen en doodlopende paden, wandel- en fietsrondjes kunnen binnen het park nauwelijks worden gemaakt en de aansluiting met de omgeving is onvoldoende gerealiseerd. Er mag gerust geconcludeerd worden dat op basaal niveau het park nog een optimalisatieslag nodig heeft.

Om deze laatste afrondende slag te kunnen maken heeft de stuurgroep VBS aan Parklaan Landschapsarchitecten de opdracht gegeven voorstellen te ontwikkelen – in nauwe samenhang met alle partners – voor de optimalisatie van de inrichting, zodat het gebied voor de bezoekers toegankelijker en beter beleefbaar wordt en de natuur tegelijkertijd beter wordt beschermd. Ook wordt de toekomstige woonwijk hiermee op een goede manier aangesloten op het park en komt er een betere verbinding met de omgeving. Optimalisatie van de padenstructuren biedt ook een kans om park en museum letterlijk en figuurlijk dichterbij elkaar te brengen.

De voorstellen omvatten een kwaliteitsslag voor:

- de algemene voorzieningen zoals bebording, verwijderen onnodige hekken en slagbomen en plaatsen van bankjes/picknicktafels. Verder het toevoegen van twee extra toegangspoorten, waardoor aan de zuidkant de woonwijk en Soesterberg worden ontsloten en aan de Noordkant een directe verbinding met station Den Dolder ontstaat.
- het toevoegen van ontbrekende schakels in de paden- en routestructuren waardoor er o.a. een totale ronde over de vliegbasis kan worden gemaakt. Daarnaast komt er een wandelrondje in het sheltergebied en een betere ontsluiting van het 'Duitse gebied'. Door mogelijke opname in het provinciale fietsknooppuntensysteem en het provinciale wandelknooppuntensysteem ontstaat er een betere aansluiting bij de routestructuren in de omgeving. Het Toeristisch Overstappunt (TOP) dat in 2017 bij het park wordt aangelegd, is hiervoor een belangrijke stap.

Met deze maatregelen wordt het gebied niet alleen beter toegankelijk en beleefbaar maar worden recreanten ook beter door het gebied geleid en wordt de natuur tegelijkertijd beter beschermd. Hiernaast biedt het ook toeristisch-economische kansen voor het gebied:

- Door betere voorzieningen en interessantere wandel- en fietsroutes wordt het als park aantrekkelijker voor bezoekers. Het verhaal van de historie en het erfgoed komt met de nieuwe routes letterlijk dichterbij en vergroot de beleefbaarheid van het gebied. Dit betekent dat het park waarschijnlijk meer bezoekers zal gaan trekken, waaronder mensen die een bezoek aan het museum combineren met een bezoek aan het park. En het 'houdt mensen langer vast' waardoor mensen eerder geneigd zullen zijn terug te komen en meer uit te geven.
- Een goed toegankelijk Park Vliegbasis Soesterberg versterkt ook de toegankelijkheid in breder perspectief; het is immers een belangrijke plek in het toekomstige Nationaal Park Heuvelrug. Hier is veel te beleven. Het museum als attractie, daarnaast het erfgoed met bijbehorende verhalen en het bijzondere landschap. Waar in Nederland vinden we een dergelijke grote open ruimte midden in een bosgebied. Kansen liggen er volop om dit verhaal beter voor het voetlicht te brengen. Zo heeft Toerisme Utrecht aangegeven Park Vliegbasis Soesterberg graag mee te willen nemen in proposities en als groen beleefpark te willen 'verkopen'.

Het draagvlak voor deze voorstellen is groot bij alle direct betrokkenen: gemeenten Zeist en Soest, NMM en HUL (als beheerder). Partijen zijn enthousiast en zien het als een noodzakelijke optimalisatie. De voorstellen zijn in de stuurgroepvergadering van 12 oktober jl. vastgesteld met de gezamenlijke intentie om de financiering ervan rond te krijgen. De afronding van de inrichting is daarmee kansrijk.

Parklaan Landschapsarchitecten heeft bij het inrichtingsplan een globale kostenraming gemaakt. Het totaal van de kostenraming bedraagt circa € 580.000, -. Voor de dekking van de afronding van de inrichting wordt een beroep gedaan op verschillende middelen: beide gemeenten en NMM hebben de intentie uitgesproken mee te willen financieren in de kosten. Om het totale voorstel te kunnen financieren, doen we een beroep op € 250.000, - aan IGP-middelen. Vanuit de provincie wordt verder een bijdrage geleverd van € 57.000, - uit de Cultuurnota 2016-2019. Dit komt uit de post culturele ontwikkeling op PVS à € 100.000, - voor 2017. De invulling van de overige plannen voor culturele ontwikkeling op PVS, worden nog nader uitgewerkt in een Uitvoeringsplan culturele ontwikkeling op PVS 2017. Daarnaast leveren de groene en rode grondexploitatie samen een bijdrage van €231.000, -.

Financieringsbron		doel	middelen
Gemeente Zeist		Entree noord (aansluiting op Den Dolder)	14.000 (toegezegd)
Gemeente Soest		Entree zuid (aansluiting op Soesterberg en toekomstige woonwijk)	14.000 (toegezegd)
NMM		<ul style="list-style-type: none"> Aansluiting van het NMM-terrein op de Paltz Aansluiting fietspad vanuit Soesterberg op NMM-terrein 	14.000 (toegezegd)
Provincie	Cultuurmiddelen 2017	Beeldtaal en vormgeving ter bevordering van de beleefbaarheid van natuur en erfgoed (o.a. bebording voor routes en historische objecten en algemene voorzieningen)	57.000 (toegezegd)
	Rode grex (post bovenwijks)	Bijdrage aan aansluiting fietspad woonwijk	50.000 (toegezegd)
	IGP-middelen	Aanleg ontbrekende schakels in de padenstructuur op het park, aansluiting woonwijk op park, aanleg fiets- en wandelpaden voor de aansluiting op de omgeving.	250.000 (aanvraag)
	Groene grex (posten recreatief medegebruik bouwrijp maken / woonrijp maken)		181.000 (toegezegd)
Totale dekking			580.000

4. Realisatie

Om welke IGP-investering gaat het en wat bereiken we ermee?

De IGP-middelen zullen specifiek worden ingezet voor het toevoegen van ontbrekende schakels in de padenstructuur (op het park zelf en in aansluiting op de omgeving) en het fietspad dat de toekomstige woonwijk met het park verbindt. Hiermee worden de IGP-middelen ingezet voor het verbinden van natuur, erfgoed, recreatie, toerisme en wonen.

Zekerheid over de uitvoering

In de groene en rode grondexploitatie van de vliegbasis is rekening gehouden met kosten voor realisering van dit project. De bijdrage vanuit de Cultuurnota is beschikbaar. Beide gemeenten en NMM hebben ook toegezegd financieel bij te willen dragen aan de plannen.

De start van de uitvoering is voorzien zo spoedig mogelijk na besluitvorming bij provincie, gemeenten en NMM, te starten in januari 2017. Gedurende het broedseizoen (half maart – half augustus) ligt de uitvoering stil voor zover verstorend voor broedvogels. Afronding van de inrichting is voorzien in de eerste helft van 2018.

5. Toetsing IGP-criteria

In het in juli 2012 door PS vastgesteld Integraal Gebiedsontwikkelings Programma 2012-2019 staan de uitgangspunten en criteria voor inzet van het IGP budget. Toetsing van dit Realisatieplan aan deze criteria levert het volgende op:

- 1. Er is sprake van een programma-overstijgend doelbereik, meervoudige doelen die geprogrammeerd zijn in meer dan één bestaand provinciaal programma of beleidsveld:*

Binnen Park Vliegbasis Soesterberg komt een aantal provinciale beleidsdoelen bijeen: natuurbeheer, woningbouw, recreatie, toerisme, het beleven van de cultuurhistorie en het onderhouden van het militaire erfgoed. Hierdoor is er sprake van een programma-overstijgend doelbereik.
- 2. Inzet van de provincie Utrecht doet er toe: zonder inzet wordt provinciale doelen niet gerealiseerd en/of krijgt het project geen voortgang:*

De provincie is er als eigenaar verantwoordelijk voor beheer en inrichting van het gebied. Als wij als eigenaar geen initiatief nemen en niet voldoende middelen beschikbaar stellen, dan komen de voorstellen voor afronding van de inrichting niet tot uitvoering.
- 3. Rol en inzet van provincie wordt gedragen door de andere deelnemende partijen en er is commitment over ieders rol en inzet:*

De voorstellen om de toegankelijkheid en beleefbaarheid van het park te vergroten zijn samen met onze partners ontwikkeld en worden breed gedragen. Het belang van Soest en Zeist is groot. Het park ligt binnen hun grondgebied en het zijn hun burgers die hier dagelijks van kunnen genieten. Ook economisch liggen hier kansen voor beide gemeenten. Daarbij is het de kunst om het grote bezoekersaantal van museum en park te laten doorklinken in de omzet van de ondernemers in het dorp. Het NMM heeft aangegeven er een groot belang bij te hebben dat het museumterrein en het omliggende park meer in samenhang worden ontwikkeld. Het Utrechts Landschap als beheerder ontmoet nu dagelijks recreanten die vast lopen in het gebied en niet het rondje kunnen maken dat ze voor ogen hebben. HUL ziet het als een grote kans om dit in betere banen te leiden en daarmee de natuur beter te beschermen.

Het is de rol van de provincie als eigenaar van het park om in nauwe samenwerking met onze partners actief te handelen zodat de recreatieve en economische kansen optimaal worden benut. Nu we nog eigenaar zijn van het park hebben we een sterke positie om de laatste aanpassingen in het park te doen en daarmee de inrichting goed af te ronden.
- 4. Er is reëel zicht op uitvoering:*

Het voorstel wordt gedragen door alle partners; op 12 oktober heeft de Stuurgroep een definitief besluit genomen over de plannen. Wat betreft de dekking: voor een deel zijn de middelen reeds beschikbaar (zie eerder). Voor het overige hebben onze partners een nadrukkelijke inspanningsverplichting voor hun bijdrage uitgesproken. Bij een positief besluit over deze aanvraag van

IGP-middelen en de definitieve toezegging van de co financiers, kan de uitvoering starten.